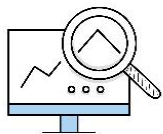

Централен
кооперативен съюз

е-бюлетин
брой 2/2026

Бизнес и финанси

Икономически обзор

- Макроикономически показатели и предстоящи промени в ЗДБРБ за 2026 г.

Финанси и осигуряване

- Промени в Закона за защита на конкуренцията и Закона за защита на потребителите

Полезна информация

- Превалутиране на капитала в кооперативните организации и изменения в учредителните им актове
- Оформяне и връщане на трудовите книжки във връзка с преминаването към електронен трудов запис
- Предстоящи действия и срокове

ИКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Макроикономически показатели и Предстоящи промени в ЗДБРБ за 2026 г.

2026 г.: Актуализирана макроикономическа прогноза (МФ)

2.6%

брутен вътрешен
продукт

4.3%

среден индекс на
потребителските цени

5.2%

хармонизиран индекс на потребителските
цени

Съгласно публикуваните на 25 юни 2026 г. за обществено обсъждане Проект на Закон за държавния бюджет на Р. България за 2026 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2026-2028 г., **основните макроикономически показатели**, прогнозирани за 2026 г. са:

- **2.6% ръст на икономиката**, който ще е формиран основно от по-високия темп на нарастване на публичните инвестиции. Прогнозата е растежът на потреблението на домакинствата да се забави в съответствие с по-слабото нарастване на реалния располагаем доход.
- **4.3% средногодишна инфлация**, като нарастването на потребителските цени в края на годината ще достигне до 5.2%, при 3.5% към декември 2025 г. В най-голяма степен повишаването на средногодишната инфлация се дължи на очакваното 20% увеличение на цените на горивата и на ръста на цените на услугите.
- **Основните рискове за развитието на икономиката** са международната икономическа среда и продължителните военни действия в различни региони на света. В резултат на повишената инфлация, ЕЦБ може да предприеме по-агресивно повишаване на основния лихвен процент, което също би ограничило икономическата активност.

В представените проекти на закони за бюджета **е предвидено:**

- **Повишаване на максималния осигурителен доход** на 2 300 евро (от 2 111.64 евро), както и на минималните осигурителни прагове на определени икономически дейности и професии, считано от 01.08.2026 г.
- **Увеличение на акцизните ставки** на тютюна и тютюневите изделия от 01.08.2026 г.
- **Промени в ДОПК**, разширяващи способите за събиране на неплатени в срок данъци и осигуровки. Предвижда се това да става и чрез:
 - насочване на изпълнението към касовите наличности в търговските обекти (чл. 230а);
 - осигуряване на възможност за обезпечаване и изпълнение върху сумите, собственост на длъжника, по сметки на трети лица. С предложената мярка в законопроекта се предвижда разширяване на правната уредба на обезпечителното и изпълнително производство по събиране на публични вземания чрез създаване на възможност за налагане на обезпечителни мерки и предприемане на изпълнителни действия върху парични средства, които са собственост на длъжника, но се намират по платежни или други сметки на трети лица (чл.202,204,204а,206, 211 и 215).
- **Промени в Кодекса на труда** свързани с признаването на трудов стаж, в случаите на непълно работно време и при работа по повече от едно трудово правоотношение. Предвидено е:
 - ✓ трудовият стаж да се изчислява в **часове**, дни, месеци и години;
 - ✓ минималната работна заплата за 2027 г. да запази нивото си от 2026 г. до приемането на нова методика за определяне на минималната работна заплата.

- **Промени при заявяване в Търговския регистър на вписване на промени в притежаваните дялове,**
Предвидено е, при вписване в ТР на прехвърляне на предприятие и на дружествен дял проверката за наличие/липса на непогасени задължителни осигурителни вноски да е ефективна, чрез проверка по електронен път, а не на база представена декларация от заявителя.
Очакванията са разпоредбата да влезе в сила 8 месеца след приемане на промените.
- **Продължаване прилагането на:**
 - ✓ политиката за предоставяне на ваучери за храна с обща годишна квота в размер на 818 млн. евро;
 - ✓ възстановяване на земеделските стопани на акциза за газьола в общ размер на 51 млн. евро;
 - ✓ данъчните облекчения и месечните помощи за отглеждане и раждане на дете.

Необходимо е да се има предвид, че в рамките на бюджетната процедура по изготвянето и гласуването на основните бюджетни закони за 2026 г. са възможни промени, като за приетите промени ще Ви информираме в следващия брой.

The screenshot displays the official website of the Ministry of Finance of the Republic of Bulgaria. The header includes the national coat of arms, the text 'РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ' and 'МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ', and the tagline 'Официална интернет страница'. A search bar with the text 'Търси' is visible. The main navigation menu contains links for 'Министерство', 'Бюджет', 'Данъчна политика', 'Държавен дълг', 'Публични разходи', 'България и ЕС', and 'Икономическа политика'. The 'Законопроекти' section is active, showing a breadcrumb trail: 'Начало > Проекти на нормативни и други актове > Законопроекти'. Below this, a timeline from 2022 to 2026 is shown, with 2026 highlighted as 'Текущи'. A news item is displayed: 'Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на законопроект за държавния бюджет на Република България за 2026 г. и материалите към него', with a date range of 'Обсъждане от 24.06.2026 г. до 28.06.2026 г.'

ФИНАНСИ И ОСИГУРЯВАНЕ

Промени в Закона за защита на конкуренцията и Закона за защита на потребителите

В Държавен вестник, бр. 58 от 26 юни 2026 г. са обнародвани важни промени в Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК) и Закона за защита на потребителите.

Промени в Закона за защита на конкуренцията

С промените в закона се цели надграждане на действащата уредба относно:

- ✓ нелоялните търговски практики между стопанските субекти във веригата за доставки на селскостопански и хранителни продукти;
- ✓ ограничаване на редица условни практики и доказуемост на услугите;
- ✓ създаване на централен електронен регистър, който да проследява движението и цените на стоките от производителя до крайния потребител;
- ✓ въвеждане на механизъм за санкция при установяване на „прекомерно високи цени“;
- ✓ разширяване кръга от лицата, които Комисията за защита на конкуренцията ще може да разследва.

Разширяване на списъка с нелоялни практики

Списъка от нелоялни практики по чл. 37б от ЗЗК се увеличава с още 20 нови на база установени проблеми в търговските отношения и конкуренцията, като:

- ✓ използване на значима пазарна сила от купувача за налагане на търговски условия, които доставчикът не би приел при наличие на реална и икономически съпоставима алтернатива за реализация на продукти;
- ✓ налагане от купувача на договорни условия, които създават значително неравновесие в правата и задълженията на страните във вреда на доставчика;
- ✓ едностранно налагане на цени, плащания, условия на продажба и начини на продажба, които са дискриминационни и необосновани;
- ✓ начисляване на такси за предлагане на продукцията, изискване на последващи условни бонуси и плащания; на отстъпки, предоставяне на спомагателни услуги, реклами, такси, обратни услуги и други допълнителни услуги, всички изброени пряко или косвено, свързани с храните или тяхната реализация;
- ✓ формиране на реална придобивна цена чрез скрити плащания;
- ✓ прехвърляне на търговския риск върху доставчика от непродадени количества, промоционални кампании, намаления на крайни цени, вътрешни търговски решения на купувача или загуби след приемане на стоката;
- ✓ обвързване на достъпа до търговската мрежа с плащания, които не отразяват реална икономическа стойност
- ✓ дискриминация чрез различни бонуси, отстъпки, такси или надценки при съпоставими продукти;
- ✓ обезличаване на марката чрез налагане на амбалаж, разопаковане, насипна или наливна продажба;

- ✓ изваждане от асортимент, ограничаване на обеми, влошаване на позициониране и др.

С измененията на чл. 37в се въвеждат забрани за редица практики, освен когато са предварително договорени с ясни и икономически обосновани условия в договора, като:

- ✓ връщане от купувача на непродадени продукти;
- ✓ заплащане от доставчика на купувача, като условие за складиране, излагане или включване в продуктовата гама;
- ✓ искане от купувача за заплащане от доставчика на всички или част от разходите за намалени цени на продукти, включени в рамките на промоция, освен в случаите, когато предварително купувачът е уточнил срока на промоцията и очакваните количества, които ще бъдат поръчани по намалени цени.;
- ✓ искане за заплащане от доставчика на рекламни и маркетингови дейности на купувача, оборудване и/или поддържане на помещения, използвани за продажба на продуктите, на транспортни и/или логистични разходи.

При прилагането на тези условни забрани, купувачът е длъжен преди искането за заплащане да представи на доставчика разчет съдържащ правно и икономическо основание, конкретната насрещна услуга, начина на формиране на стойността, очакван резултат, срок и обхват, количества, продукти и обекти за които се отнася и начин на доказване на изпълнението (чл. 37в, ал. 3 от ЗЗК).

Централен регистър за проследимост по веригата за доставки

Създава се регистър за проследимост по веригата за доставки на селскостопански, хранителни продукти и суровини, както и на други продукти на етап търговия на едро (чл. 28а, ал. 1). Чрез него ще се установява движението на продуктите и суровините и ще създаде информационна база за секторен анализ, наблюдение на пазарната среда и установяване на индикатори за пазарни деформации, нелоялни търговски практики, нарушения на конкуренцията и др.

Информацията, която ще се вписва в регистъра, условията и редът за воденето, поддържането и ползването му ще се определи с наредба на Министерски съвет. В нея ще се посочи подлежащата на вписване в регистъра информация, относно:

- ✓ веригата за доставки на храни на етап търговия на дребно;
- ✓ доставките на първични продукти и храни, обменът на данни с други регистри
- ✓ описание на продуктите и/или групите продукти, обект на проследяване и др.

Прекомерни цени и съвместно господстващо положение

Със закона се въвежда нов механизъм за санкция при „**прекомерно високи цени**“. Цената се приема като прекомерно висока, когато значимо превишава икономически обоснованите разходи за производство, придобиване и реализация, включително и разумна норма на печалба (§1, т. 62 от ДРЗЗК). Критериите, по които ще се извършва оценката за прекомерно висока цена ще бъдат разписани в методика, утвърдена от Министерски съвет (чл. 21б, ал. 3 от ЗЗК).

Съществена промяна в ЗЗК е въвеждането на понятието „**съвместно господстващо положение**“ (чл. 20а от ЗЗК), с което се разширяват правата на Комисията за защита на конкуренцията. Същата ще може да разследва координирано поведение на големи компании, без необходимост от наличие на споразумение между тях, съвместно притежават пазарна сила, позволяваща им да провеждат съгласувана търговска политика, налице е устойчивост и предвидимост на поведението им и по този начин възпрепятстват ефективната конкуренция.

Санкции при нарушаване на Закона за защита на конкуренцията:

В Закона са предвидени нови и по-високи санкции при нарушаване на Закона за защита на конкуренцията като:

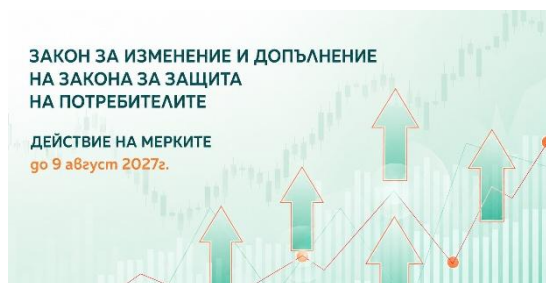
- при неподаване на данни в регистър, както и при подаване на невярна, непълна или заблуждаваща информация, на нарушителя се налага имуществена санкция както следва:
 - ✓ за предприятия с годишен оборот до 2 500 000 евро — от 2 500 до 25 000 евро;
 - ✓ за предприятия с годишен оборот от 2 500 000 до 25 000 000 евро — от 10 000 до 100 000 евро;
 - ✓ за предприятия с годишен оборот от 25 000 000 до 250 000 000 евро — от 25 000 до 250 000 евро;
 - ✓ за предприятия с годишен оборот над 250 000 000 евро — от 50 000 до 500 000 евро или до 1 на сто от общия оборот за предходната финансова година, когато тази сума е по-висока.

При повторно нарушение имуществената санкция е до 2 пъти от максималния размер, но не повече от 2 на сто от общия оборот за предходната финансова година.

Промени в Закона за защита на потребителите

Промените в Закона за защита на потребителите са породени от необходимостта от осигуряване на продължаваща, последователна и ефективна защита на потребителите срещу необосновано увеличаване на цените в периода след въвеждането на еврото от 1 януари 2026 г. като официална валута на република България.

Поради това част от мерките от Закона за въвеждане на еврото се прехвърлят в Закона за защита на потребителите и се удължава срока им на действие до 9.08.2027 г. .

Забранява се увеличението на цените на стоки и услуги, предлагани на потребители (чл. 68н от ЗЗП)

За увеличение се приема всяко повишаване на крайната цена, спрямо цена, предлагана от същия търговец за същата стока или услуга в сравним предходен период (чл. 68н, ал. 2 от ЗЗП).

При установяване на такова увеличение на продажната цена търговецът трябва да докаже и икономически обоснове с доказателства начина на определяне на цената преди увеличението, и елементите и стойностното им изражение довели до повишената цена (чл. 68н, ал. 3 от ЗЗП).

Икономическо обосновано увеличение на цените

Увеличение на цените на стоки и услуги ще бъде разрешено само при наличието на обективни икономически фактори.

За такива ще се приемат: промени в цените на енергията и горивата, промени във външните икономически условия, увеличение на доставните и производствените разходи, разходи за труд, както и промени в данъци и такси.

Преценката за икономическа обоснованост ще се извършва от контролния орган чрез съпоставка между увеличението на цената и въздействието на посочените фактори върху разходите на търговеца.

Редът и начинът за оценката на обективните икономически фактори и влиянието им върху продажните цени, както и определянето на сравним предходен период ще се определи с методика, приета от Министерски съвет.

Прозрачност при формирането на цените и предоставяне на информация от търговци

Съществен елемент от промените в ЗЗП е въвеждането на задължение търговците с предмет на дейност търговия на дребно с хранителни стоки, алкохолни и безалкохолни напитки, тютюневи изделия, нехранителни стоки и лекарствени продукти, да публикуват на интернет страниците си информация за индивидуалните продажни цени на стоките от голямата потребителска кошница (чл. 68п от ЗЗП). Такова задължение търговците на дребно имат и в момента (чл. 55б от Закона за въвеждане на еврото). Новите моменти са:

- ✓ задължението се отнася за търговци с оборот за предходната година над 25 000 000 евро при досегашен праг 10 000 000 лева;
- ✓ информацията се публикува ежедневно до 7.00 часа на интернет страницата на търговеца, а до 8 часа същата се предоставя на Комисията за защита на потребителите в машинно четим формат, позволяващ извличане на данни;
- ✓ удължава се срокът до 9 август 2027 г.

Законът дава право и на търговците на дребно, с оборот за предходната финансова година под 25 000 000 евро да публикуват и предоставят информация на Комисията за защита на потребителите по реда и условията на чл. 68п, ал. 7 от ЗЗП.

С чл. 68п, ал. 4 Комисията за защита на потребителите се задължава да създаде и поддържа публично достъпен интернет портал и да публикува ежедневно индивидуалните продажни цени на дребно, да показва и цената на едро на конкретните стоки, както и информация за справедливата стойност на стоки, определени със заповед на министъра на икономиката, инвестициите и индустрията. (чл. 68п, ал. 5 от ЗЗП).

С промените в закона се въвежда показателя „справедлива стойност“

Справедливата стойност ще се определя по методика, приета от Министерски съвет и ще има единствено информативен, сравнителен и аналитичен характер (чл. 68п, ал. 6 от ЗЗП).

С въведените новите мерки се определят и по-високи санкции

С оглед повишаване на ефективността на контрола законът предвижда:

- При необосновано повишаване на цените (чл. 210г от ЗЗП):
 - ✓ Глоба на виновните лица в размер от 1 000 до 10 000 евро,
 - ✓ Имуществена санкция за юридическите лица и едноличните търговци в размер от 10 000 до 100 000 евро.

В закона е предвидено още, че когато нарушението е извършено по отношение на повече от една стока, услуги или търговски обект за всяко нарушение са налага отделно наказание.

- При непредставяне на информация по чл. 68п или представяне на непълна или невярна информация:
 - ✓ имуществената санкция е в размер от 5 000 до 50 000 евро
- При възпрепятстване на проверка от Комисията за защита на потребителите или неизпълнение на нейно разпореждане
 - ✓ Глоба на виновните лица в размер от 1 000 до 5 000 евро,
 - ✓ Имуществена санкция за юридическите лица и едноличните търговци в размер от 10 000 до 100 000 евро.

Важно!

Промените в Закона за защита на потребителите влизат в сила от 9.08.2026 г. и ще се прилага до 9.08.2027 г.

ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

Превалутиране на капитала в кооперативните организации и изменения в учредителните им актове

Превалутирането на капитала, като техническо преизчисляване на размера на капитала - дялов и акционерен, произтича от Закона за въвеждане на еврото в Република България (ЗВЕРБ). Задължението за превалутиране се отнася за всички търговци, със записан капитал в Търговския регистър: дружества с ограничена дейност (ЕООД и ООД), акционерни дружества (АД и ЕАД), командитни дружества. Кооперациите като търговци по силата на Търговския закон, макар и да нямат записан капитал също трябва да предприемат действия, свързани с превалутиране на всички парични стойности, определени в лева - дялови вноски, членски вноски и др.

Служебно превалутиране на записания капитал в Търговския регистър.

На 1 януари 2026 г. вписаният в търговския регистър капитал автоматично се замени от стойност в лева със стойност в евро и евроцентове. Това е първата стъпка за превалутиране на капитала, при която Агенцията по вписванията аритметически преизчисли записания капитал, прилагайки официалния курс от 1.95583 лева за 1 евро и съгласно правилата за закръгляне по реда на чл. 13 от ЗВЕРБ. Но това превалутиране на капитала не изчерпва процедурата по превалутиране на записания капитал.

Втората стъпка е свързана с допълнително превалутиране на дяловото участие на съдружниците/акционерите в капитала, спазвайки правилата, регламентирани в чл. 30 - чл. 33 и чл. 48 от ЗВЕРБ.

Законът задължава превалутирането от левове в евро на капитала да се извършва по начин, който не засяга правата на акционерите, съответно на съдружниците, както и тяхното дялово участие в капитала.

Предвиден е различен подход за превалутиране на записания капитал в акционерните дружества и за дружествата с ограничена отговорност.

▪ Превалутиране на акционерния капитал в АД/ЕАД или КАД

При акционерните дружества и командитните дружества с акции първо се превалутира номиналната стойност на 1 акция, а капиталът в евро се формира, като превалутираният номинал се умножи по броя на акциите. При възникване на разлика между стойността на капитала, превалутиран по реда на чл. 12 от ЗВЕРБ и стойността на капитала, която се получава при прилагане на правилото по чл. 31, ал. 2 същата следва да се признае през 2026 г. като неразпределената печалба/непокрита загуба от минали години.

Съгласно чл. 32, ал. 1 и 2 от ЗВЕРБ всички АД/ЕАД или КАД, са длъжни да представят за обявяване в търговския регистър заверен от лицето или лицата, представляващи дружеството, препис от устава с отразени превалутирани размер на капитала и номинална стойност на акциите.

Крайният срок е 31.12.2026 г., но съгласно чл. 32, ал. 4 от ЗВЕРБ обявяването на преписа от устава се извършва едновременно с подаване на първото следващо заявление за вписване, в Агенцията по вписванията. При обявяването на актуализираните документи няма да се събира отделна държавна такса.

▪ Превалутиране на дружествения капитал в ООД/ЕООД

Съгласно чл. 31, ал. 4 от ЗВЕРБ, при тази група дружества записаният капитал се превалутира от левове в евро, като стойността в левове се раздели на пълната стойност на официалния валутен курс, а резултатът се закръгли до евроцент по правилата на чл. 13 от ЗВЕРБ. По този ред дружествата превалутираха и салдата по счетоводните сметки, отчитащи активи и пасиви към 31.12.2025 г. Същият подход на превалутиране приложи и Агенцията по вписванията, при служебното превалутиране на дружествения капитал на 01.01.2026 г.

Превалутирането на дела на съдружниците в капитала на ООД следва да се извърши при запазване на съотношението на дяловото им участие в капитала на дружеството.

Дяловете могат да бъдат изразени в евро и евроцентове, до два знака след десетичната запетая.

При дружествата с повече от 1 съдружник възниква проблем не в самото превалутиране, а с начина на изписване на дяловете след закръглянето с цел запазване на дяловото участие. Възможни са два варианта:

- ✓ Сборът на превалутираните дялове на съдружниците да съвпада с превалутирания размер на записания капитал. В този случай дружеството трябва да представи за обявяване преписа от дружествения договор с отразени превалутираните размер на капитала и размер на дяловете с които съдружниците участват в капитала.
- ✓ Сборът на превалутираните дялове на съдружниците да не съвпада с превалутирания размер на записания капитал. За да се запазят правата на съдружниците при превалутиране на техните дялове ЗВЕРБ позволява да се измени дружествения договор в частта на превалутирания капитал до размер на 5 на сто от вписания в търговския регистър капитал. В този случай в търговския регистър следва да се представи решение на Общото събрание на съдружниците за изменение на дружествения договор и актуализиране на дружествения договор/учредителния акт, на основание чл. 32, ал. 5 от ЗВЕРБ. Когато промяната е в резултат на превалутирането и е в размер до 5 на сто от вписания капитал в търговския регистър правилата на Търговския закон за увеличаване и намаление на капитала не се прилагат, необходимо е единствено решение на Общото събрание, с което се изменя капитала и това се отразява в Устава. За това изменение на дружествения капитал и за обявяване на Устава ще се дължи държавна такса към Агенцията по вписванията, защото освобождаването от такса е предвидено само за хипотезите по чл. 32, ал. 4 от ЗВЕРБ.

При възникване на разлика между стойността на капитала, превалутиран по реда на чл. 12 от ЗВЕРБ и стойността на капитала, която се получава при прилагане на правилото по чл. 31, ал. 5 същата следва да се признае през 2026 г. като неразпределената печалба/непокрита загуба от минали години.

Превалутиране на дяловете, членски и други вноски в кооперациите и кооперативните съюзи

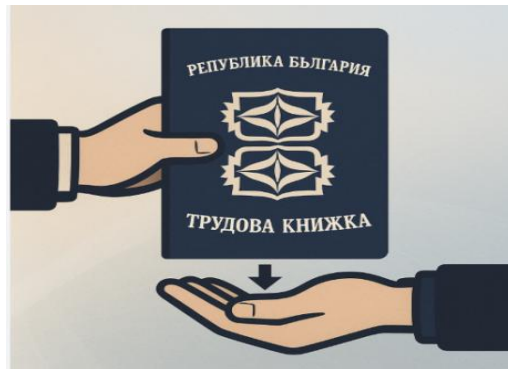
Макар да нямат регистриран дялов капитал кооперативните организации също трябва да актуализират устава си и вътрешните си документи, като всички посочени стойности, в т.ч. встъпителни, дялови и членски вноски, трябва да бъдат изразени в евро. Преизчисляването се извършва по официално фиксиран курс 1 EUR = 1,95583 BGN, като получените стойности се закръгляват до втория знак след десетичната запетая, съгласно установените правила за закръгляване.

Актуализираните устави подлежат на обявяване в търговския регистър.

Оформяне и връщане на трудовите книжки във връзка с преминаването към електронен трудов запис

Трудовата книжка – документ за съхранение

От 1 юни 2025 г. е в сила нов ред за регистриране на трудовите договори и отразяването на данните по тях чрез вписвания в електронен регистър на заетостта към Националната агенция за приходите. По този начин трудовата книжка, водена на хартиен носител, се замени от единни електронни трудови записи за работниците и служителите, като част от Регистъра на заетостта, администриран от НАП. За работодателите отпадна задължението да правят вписвания в трудовите книжки на служителите за промени в трудовия договор, настъпили след 1 юни 2025 г., а хартиената трудова книжка придоби различна роля - тя продължава да бъде официален удостоверяващ документ за вписаните в тях обстоятелства, свързани с трудовата дейност на работника или служителя до датата на въвеждане на Електронния регистър на заетостта.

Макар, че темата за електронните трудови досиета и трудова книжка бе разглеждана в предходни публикации, въпросът за оформянето и съхранението на трудовите книжки е все още актуален за редица кооперативни организации и на тях ще акцентираме в настоящия бюлетин.

До 1 юни 2026 г. работодателите имаха задължението да оформят с финален запис трудовите книжки на всички свои служители. Това произтича от промените в Кодекса на труда през 2023 г. (§ 24, ал.1 от допълнителните разпоредби на Кодекса на труда).

Всички промени в трудовите правоотношения настъпили до 01.06.2025 г. – например промени на заплата/длъжност и те не са били отразявани текущо при настъпването им, трябваше хронологично да се отразят в трудовите книжки.

Финално оформяне на трудовата книжка

Финалният запис следва да съдържа с цифри и думи продължителността на трудовия стаж, положен от служителя при настоящия си работодател към 1 юни 2025 г. Същият се заверява с подписите на главния счетоводител и ръководител, както и с печат на кооперативната организация, след което трудовата книжка се връща на работника или служителя.

Сред най-разпространените пропуски при оформянето на трудовите книжки са:

- записи в колони 7 и 8 в трудовата книжка, които се попълват при прекратяване на трудовото правоотношение;
- некоректни и неправилно оформени записи;
- липса на подпис на главния счетоводител и/или ръководител;
- вписване на стаж след 1 юни 2025 г. (който вече се води електронно) и унищожаване на непотърсените книжки и др..

Ред за връщане на трудовите книжки на настоящи и бивши служители

Съгласно § 24, ал.1 от ПЗР на ЗИД на КТ от 2023 г., в сила от 1.06.2025 г. след оформянето ѝ трудовата книжка се връща на работника или служителя.

С цел избягване на бъдещи спорове за това дали трудовата книжка е в работодателя или е била върната на служителя е важно приемо-предаването да се удостовери писмено – с протокол/декларация за връщане на трудовата книжка, който се съхранява в трудовото досие на служителя.

Работодателите нямат правно основание да съхраняват трудови книжки по желание на работниците и служителите, а тя трябва да бъде върната на работника или служителя.

В случай, че трудовата книжка не може да се предаде лично срещу подпис, препоръчваме работодателят да изпрати на работника или служителя уведомление за оформянето ѝ с покана за явяване в офиса на работодателя в разумен срок, за да я получи. При неявяване или отказ за получаване, добрата практика е съставяне на констативен протокол, удостоверяващ надлежното оформяне на трудовата книжка и направените опити за предаването ѝ.

Обръщаме внимание на кооперативните организации, че трудовата книжка може да бъде изпратена по пощата, по куриер или предадена на определено от служителя лице само при изричното му писмено съгласие и с документ, удостоверяващ начина на връщането ѝ.

След предаването на трудовата книжка, в трудовото досие на всеки работник или служител може да се съхрани:

- копие от оформените страници на трудовата книжка, с което може да докажете какви действия сте предприели и какви записи са направени към момента на оформянето на трудовата книжка;
- протоколът или разписката за предаване на трудовата книжка;
- документи, доказващи предприетите действия за връчване, когато лицето не се яви.

Съхраняване на непотърсените книжки

Непотърсените трудови книжки не се унищожават, а се съхраняват 50 години, заедно с разплащателните ведомости, защото запазват удостоверителната си сила и след прехода към Регистъра на заетостта. При прекратяване на дейност без правоприменик те се предават в ТП на НОИ заедно с останалите трудово-правни документи. Унищожаването им създава риск за осигурителните права на лицата и за административно-наказателна отговорност.

Ред за издаване на нови трудови книжки, в случаите когато са изгубени и унищожени

Когато след 1 юни 2025 г. работник или служител не представи трудовата си книжка за нейното оформяне поради това че е изгубена или унищожена, работодателят няма право да издаде нова трудова книжка. Необходимо е, служителят да подаде писмено заявление до съответната дирекция "Инспекция по труда" за възстановяване на трудовата книжка, като приложи удостоверения от работодателите, при които е работил, и други оригинални документи, съдържащи тези данни. Инспекцията по труда издава нова трудова книжка – дубликат, като вписва в нея данни за трудовия стаж, придобит преди 1 юни 2025 г.

Преходът към електронния трудов запис променя начина на удостоверяване на стажа, но не отменя значението на хартиената трудова книжка. Трудовите книжки, издадени и водени преди 1 юни 2025 г., продължават да бъдат официални удостоверителни документи за вписаните в тях обстоятелства, свързани с трудовата дейност на работника или служителя до 01.06.2025 г. Поради това тя трябва да се съхранява и отговорността за това вече е на работника или служителя.

ПРЕДСТОЯЩИ ДЕЙСТВИЯ И СРОКОВЕ

Основните данъчни задължения и срокове в периода м. юли – м. септември 2026 г. са:

Внасяне на авансови вноски за корпоративен данък

- По месечни вноски по ЗКПО (чл. 90) плащане до:
 - ✓ **15.07.2026 г.** - за вноската за м. юли
 - ✓ **17.08.2026 г.** - за вноската за м. август
 - ✓ **15.09.2026 г.** - за вноската за м. септември.
- До **15.07.2026 г.** плащане на **тримесечната авансова вноска** за корпоративен данък по ЗКПО за второ тримесечие.

Деклариране на данъците при източника по ЗКПО, окончателните данъци по ЗДДФЛ, дължими и удържани през II-ро трим. на 2026 г. и на данни за налични парични средства в касите и вземания от физически лица - в срок до 31-ви юли 2026 г.

Корекция на ГДД по чл. 92 от ЗКПО за 2025 г. и справка по чл. 73 от ЗДДФЛ – в срок до 30.09.2026 г.

Кооперативните организации имат възможност:

- еднократно да подадат нова годишна данъчна декларация за корекция на данъчния финансов резултат и данъчното задължение за 2025 г., за които е подадена годишна данъчна декларация и законоустановения срок за подаването ѝ е изтекъл.
- при откриване на грешка в подадените данни за конкретно физическо лице в справките по чл. 73, след 28 февруари 2026 г. работодателя/платеца на дохода може да направи промени **в тях до 30 септември 2026 г.** (чл. 73, ал. 9 от ЗДДФЛ).

Местни данъци и такси за имоти и превозни средства по ЗМДТ

До **30.09.2026 г.** е обичайния срок за внасяне на **дължимата такса битови отпадъци** за третото тримесечие на 2026 г., когато същата се плаща на вноски, а не еднократно. Конкретните срокове за внасяне на таксата се определя от общинския съвет по местонахождение на имота. Следователно, кооперативните организации следва чрез администрацията на съответната община да се информират какви са актуалните срокове за внасянето на таксата.

Важни срокове свързани със Закона за въвеждане на еврото

След 8 август 2026 г. отпадат задълженията свързани с:

- двойно обозначаване на цените във всички етикети.
Задължението за двойно обозначаване на цените в евро и лева се прилага за всички етикети, информационни табла, менюта и други ценови носители съгласно чл. 15 от Закона за въвеждане на еврото в Република България и приключва на 8 август 2026 г.;
- двойното обозначаване във фискалните и системните бонове;
Задължението двойно обозначаване на крайната сума в евро, равностойността в левове и официалния валутен курс във фискалния/системния бон приключва на 8 август 2026 г. Техническата реализация на тези промени зависи от производителя на фискалното устройство, сервизните организации и актуализации на софтуера съгласно Наредба Н-18 за регистриране и отчитане на продажби в търговски обекти чрез фискални устройства;
- задължението на търговците по чл. 55б от Закона за въвеждане на еврото в Република България да публикуват ежедневно информация за индивидуалните продажни цени е удължено с още една година – до 9 август 2027 г. Но е променен кръга от задължени лица – тези с оборот за предходната година над 25 000 000 евро. Повече по темата може да прочетете в раздел Финанси и осигуряване.

Публикуване на ГФО за 2025 г. в Търговския регистър

До 30.09.2026 г. всички кооперативни организации трябва да заявят за вписване ГФО за 2025 г.

ГФО за 2025 г. не вписват лицата, които не са осъществявали стопанска дейност през 2025 г. и това обстоятелство е декларирано до 30.06.2026 г. или е обстоятелство, декларирано в предходни години и след това не са настъпили промени. Ако такава декларация не е подадена, кооперативните организации са задължени да публикуват ГФО за 2025 г.

Едновременно с подаването на заявление за публикуване на ГФО за 2025 г. кооперативната организация, ако вече не го е направила, следва да подаде за вписване в Търговския регистър заверен от представляващия орган (председателят на кооперацията или кооперативния съюз) устав с превалутирани стойности на встъпителната, дяловата, ежегодната членска вноска и други стойности, ако такива се съдържат в устава. Кооперативните търговски дружества също трябва да обявят актуализирания дружествен договор.

Дирекции:

„Икономическа политика“ и „Финанси и счетоводство“

тел: 02/926 68 43

email: coop_economics@cks.bg

тел: 02/926 64 26